

**A Győri Ítéltábla**  
**Pkf.III.25.472/2006/3.szám**

A Győri Ítéltábla az elnök által képviselt **Mo-i A. Hitközségek Szövetsége** kérelmezőnek a K-i B.Hitközség nyilvántartásból való törlése iránt indított ügyében a Zala Megyei Bíróság 2006. április 21. napján kelt Pk.60.002/1991/18. számú végzése ellen a K-i B. Hitközség által 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

**v é g z é s t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatja, a K-i B. Hitközség törlése iránti kérelmet elutasítja.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

**I n d o k o l á s :**

A Zala Megyei Bíróság az 1991. június 10.-én kelt végzésével elrendelte a K-i C. Hitközség bírósági nyilvántartásba vételét. Indokolása szerint a Mo- A. Hitközségek Szövetségének alapszabálya elismeri a zsidó hitközségek önálló jogi személyiségét. A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990.évi IV. tv. 13.§.(2) és (3) bekezdésében írtaknak megfelelt a kérelem, ezért a hitközséget nyilvántartásba vette. A későbbiekben, a hitközség nevében, székhelyében, valamint képviselőjében bekövetkezett változás bejegyzésére került sor.

A Mo-i A. Hitközségek Szövetsége a K-i B. Hitközség nyilvántartásból való törlése iránt kérelmet terjesztett elő az 1990.évi IV.tv.20.§(1) bekezdése szerint alkalmazandó 13.§.(3) bekezdése és 15.§.(2) bekezdése alapján. Arra hivatkozott, hogy a Ki-B. Hitközség bejelentette kilépését a Mo-i A . Hitközségek Szövetségéből. Jogi személyisége a Mo-i A.Hitközségek Szövetségének alapszabályán alapul, tehát származtatott, ebből pedig az következik, hogy csak addig áll fenn, amíg mint a helyi közösség a szövetség tagja. Elvi jelentőséggel hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire (BH.1997.252.,1996. 58.), amelyek szerint nincs is lehetőség a helyi zsidó hitközség önálló nyilvántartásba vételére. Az egyházi jogi személyiség kérdésének ügyében kizárólag az egyház szervei jogosultak dönteni, erre figyelemmel kell a bíróságnak eljárnia.

Az elsőfokú bíróság végzésével elrendelte a 2/1991. nyilvántartási szám alatt bejegyzett K-iB. Hitközség törlését a bírósági nyilvántartásból. Indokolása szerint a Ma- i A. Hitközségek Szövetsége kérelmét az 1990. évi IV. törvény 20.§.(1) bekezdésének utolsó fordulata alapján a nyilvántartásba vétel iránti kérelem visszavonásának tekintette.

A végzés ellen, a törlés iránti kérelem elutasítása érdekében a K-i B. Hitközség jelentett be fellebbezést. Ebben kifejtette, hogy a végzés téves jogszabály értelmezésen alapul. A kérelmező és az elsőfokú bíróság által hivatkozott jogszabályhely tételesen felsorolja a törlés eseteit, ezek pedig az egyesülés, szétválás, feloszlás. A nyilvántartásba vett jogi személy esetén is alkalmazható törlés, ha azt maga a jogi személy kéri, de kérheti az illetékes egyházi szerv is a bejegyzéshez adott nyilatkozatának visszavonása esetén. A visszavonás módjáról, határidejéről a törvény nem rendelkezik, de nyilvánvaló, hogy arra az (1) bekezdésben felsorolt esetekben kerülhet sor, jogsértő működés esetén, garanciális szabályok érvényesülése mellett.

Sem a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből, sem a szövetség illetve a hitközség alapszabályából nem vezethető le a törlés esete.

A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételében hangsúlyozta, hogy a hitközség bejegyzésére az adott alapot, hogy a hitközség, csatlakozva a Mo-i A. Hitközségek Szövetségéhez, a történelmi egyház legfelsőbb szervétől származtatott jogi személyiséget nyert el. Ennek megfelelően, ha a továbbiakban nem kíván a szövetség tagja lenni, önálló bejegyzése a jövőben nem lehetséges. Az 1990.évi IV.tv.13.§-ának (3) bekezdése, valamint a 15.§-ának (2) bekezdése érvényre juttatásával nyilvánvalóan a felekezet legfelsőbb szervének diszkrecionális mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy mely egységnek, szervezetnek kíván jogi személyiséget biztosítani, illetve azt megvonni. A hitközség a szövetségből kilépett, ebből következően jogi személyisége megszűnt. Ez a tény alapul szolgál a törlés iránti kérelemhez. Az egyházak teljes belső döntési autonómiájára tekintettel a törvényi rendelkezések semmiféle mérlegelési jogkört nem biztosítanak a törléssel kapcsolatos eljárásban.

Az ítéletábra a fellebbezést alaposnak ítélte, ezért a Pp.259. §-a értelmében irányadó Pp.253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság végzését.

A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990.évi IV. törvény 13.§-ának (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy az egyház és - ha az alapszabály így rendelkezik - az egyház önálló képviseleti szervvel rendelkező szervezeti egysége (szervezete, intézménye, egyházközsége stb.) jogi személy.

A Ki-B. Hitközség olyan önálló képviseleti szervvel rendelkező szervezeti egység, amely a Mo-i Hitközségek Szövetségének alapszabálya (6.§.(1) bekezdés b.) pont) szerint önálló jogi személy. Esetében, jogi személyiségének elnyeréséhez nem volt szükséges a nyilvántartásba vétel, mint ahogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti határozatában (BH 1992.200., 1997.252.) rámutatott a lefolytatandó eljárásra, arra, hogy milyen jogcímenen történhet a nyilvántartásba vétel. Mindkét határozatában kimondta, hogy a helyi zsidó hitközség az egyház önálló képviseleti szervvel rendelkező szervezeti egysége, az egyház, a szövetség alapszabálya nyilváníthatja jogi személlyé. Bírósági nyilvántartásba vételének azonban nincs helye, arra nincs jogszabályi lehetőség. Az egyházi jogi személyiség kérdésében kizárólag az egyház szervei jogosultak dönteni.(BH 1996.58.)

A hivatkozott törvény 20.§-ának (1) bekezdése az egyház magyarországi legfelsőbb szervének kérelmére az esetben teszi lehetővé a bíróság számára a törlést, ha más egyházzal egyesül, két vagy több egyházra szétválík, valamint ha az egyház a feloszlását kimondta. E

bekezdés további, az elsőfokú bíróság által alkalmazott fordulata az előbbi rendelkezés alkalmazását (a törlést) az illetékes egyházi szerv bejegyzéshez adott nyilatkozatának visszavonása esetén is lehetővé teszi, de csak a 13.§. (3) bekezdése értelmében nyilvántartásba vett jogi személy esetén. Az ilyen szervezet az egyház vallásos célra létesülő önálló szervezete (szerzetesi szervezet stb.), amely -egyéb feltételek teljesülése mellett - akkor válik jogi személlyé, ha a bíróság nyilvántartásba veszi. Az egyéb feltételek egyike az illetékes egyházi szerv nyilatkozata arról, hogy a szervezet az egyház szabályai szerint megalakult, és az egyház keretében működik.

Téves jogi álláspontra jutott az elsőfokú bíróság, amikor a szövetségnek az egyházközség szövetségből való kilépése bejelentését és a törlés iránti kérelmét a nyilvántartásba vételi kérelem visszavonásának tekintette és a hitközséget törölte. Nem volt az illetékes egyházi szervtől a nyilvántartásba vétel alapjául szolgáló nyilatkozat, így nem lehet szó annak visszavonásáról sem.

Ezért az ítéletábra a rendelkező részben írtak szerint az elsőfokú végzés megváltoztatásával az alaptalan kérelmet elutasította.

Győr, 2006.október 9. napján

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.  
a tanács elnöke

Dr. Világi Erzsébet sk.  
előadó bíró

Dr.Farkas Attila sk.  
bíró

A kiadmány hitelül:  
Kiadó: